

Speča lepotica

Revija za obnovo gradu na Mirni

leto 5/97 št. 1

V zavetju Gorenjske gore in Blatnika ima grad Mira okno v svet s pogledom na Debenc, drugi najvišji vrh dolenskega gričevja.

◀ Naslovnica: V oknu blesti spomenik NOB Janeza Lenassija, ki dopolnjuje praznino med župnijsko cerkvijo Janeza Krstnika in p.c. svetega Frančiška Ksaverja na Veseli gori (foto: J. Popov)

**Posnetki ostankov gradu na Mirni, ki jih je leta 1962 posnel J. Lenassi.
(Iz arhiva J. Lenassija)**

GRAD MIRNA

Speča lepótica

728
SPE
D2008/19957

PETI LETNIK - PRVA ŠTEVILKA

Milko Kos o slovenskih gradovih

Gospodarska središča zemljiških kompleksov (predium), ki jih obdelujejo podložniki enega zemljiškega gospoda, so v 9. stol. gosposki dvori (curtis, curia, hof). Nekateri so nastali na mestu večjih dvorov staroslovenske dobe.

Poseben značaj je tem dvorom kot gospodarskim središčem dala šele frankovsko-nemška doba.

Na zunaj si jih moramo predstavljati kot večje lesene ali na pol zidane stavbe, nekatere obdane s palisadami, jarkom in nasipom.

Kamenit zid okoli dvora je že izjema, ki jo vir izrecno navaja. Neposredno pod dvor spada zemlja, ki jo zemljiški gospod s svojimi pridvornimi hlapci sam obdeluje. Zemljo, ki je zemljiški gospod ni obdeloval sam, je oddajal v obdelavo polsvobodnim in nesvobodnim podložnikom, ki so živeli na samostojnih kmetijah, toda plačevali zemljiškemu gospodu dajatve in davščine ter opravljali za dvor tlako.

Neredkokrat je nastala v bližini takega gosposkega dvora cerkev, tržišče ali pa kasneje utrjen grad.

Zidanih gradov z vsemi pritiklinami, ki si jih navadno pri srednjeveškem gradu predstavljamo, je bilo do 12. stol. pri nas še prav malo.

Šele v 12. stol. se pojavljajo številnejši gradovi srednjeveškega značaja. Kar se do 12. stol. imenuje grad (castellum, castrum, urbs, munimen, civitas) je po večini le utrjen dvor ali staro gradišče.

Najstarejši gradovi, ki nam jih omenjajo pisani viri, so: na slovenskem Koroškem dvoje gradov pri Trušnjah in Kamen v Podjuni, ob Savi že leta 895 omenjeni Rajhenburg, v loških hribih leta 973 omenjeni "castrum Bosisen" na Gorenjskem grad Bled (1011) in utrdba v Kranju (okoli 1075), ob Soči pa grad Solkan (1001).

Iz: M. Kos:
Zgodovina Slovencev
Lj. 1933

LEPOSLOVJE

Milan Jesih
SEMANJI DAN

Predstavlja si, veter, tako sliko:
semenj je živ v tržcu na glavni cesti
— zvonovom, ragljam, žveglam, tujim krikom,
prdenju konj, tiktakanju obresti

vdilj ista paličica dirigira
in v jok zadržnjeni tišini v grlih —;
potem prehod, počasi, v vtis večera:
domovi oknice so pozaprlj

in ti gugalnico, na spodnjo vejo
ko da jo je vrtnar obesil zate,
rahlo zazibaš ... Jaz bi se pa smejal,
bebav otrok, nanjo posajal škrate

s tiho močjo razsutega spomina
in jih pozabljal, o, pozabljal sproti
in zdaj že spal ... In mlečna mesečina
bi žgala srebrnik v kamnu na potki.

Predstavlja si, veter, tako sliko:
ljudje iz cerkve stali bi pod bresti,
in že odšlo bi jih bilo veliko
in ti, divjakar zuzdan, bi po cesti

prahu oblake dvigoval za njimi —;
in mine čas in pride drug in mine
in ivnat led v brezdanji suhi zimi
oklepal bi prizemne ruševine

in zdaj, poglej, je v morju jama črna
in trajanje in gozd in plana jasa
in je srnjak zalajal in je srna
— le pihaj, brat — in še odmine časa

in še in se naprej-nazaj zaziba
in zmede, vse bi hkrati se godilo
— iz tabernaklja v mrak zaplava riba;
prvega diha čakam mokro ilo;

ti češeš grenko praprot nekošeno —;
mrzla globina, saje, obnemogel
pastor, že leta vdov, poljubi ženo;
in isti molk šumi po logu.

Stepci pospravili so trudne žvegle
in po semnju po tržcu so posranem
meglice se na vlažni tlak polegale.
Krčmar pred štetjem roke si pomanem,

a ne še, prej iz štefana še z lijem,
počasi, prepozorno, vino stočim
v pollitrico, ostanek pičli spijem;
polnoč s korakom se podrsujočim

pride odtolč in gre in je kot prej
in en glas več v daljave sem ne seže.
Oče mi kdaj je dal drobiž: "Na, šteji!"
in vino krščeval v lončene neže,

kot zdaj ga jaz. Zdaj hči pomiva glaže,
a tolarje najrajši štejem sam,
ugibam izkupiček, ki se izkaže,
in krčmo in življenje se igram.

IZ GRAJSKE KRONIKE

V LADA ČEŠKEGA KRALJA OTOKARJA II PŘEMISLA IN GOSPODJE MIRNSKI

Sredi 13. stoletja je zavlado na območju današnje Slovenije neke vrste politično brezvladje. Tri domače vladarske družine: Babenberžani, Španhajmi in Meranski, so izumrle, prestol nemško-rimskega cesarstva je bil izpraznjen, boj za vladavino v naših deželah pa odprt. Za vladarsko nasledstvo se je potegoval mladi kraljevič češke kraljeve dinastije, Otokar II. Přemisl.

§ 1

Preden pa je prišlo do pravne ureditve nasledstvenih pravic, je manjše domače plemstvo v boju za prvenstvo plenilo in požigalo sosednje posesti ter ustvarjalo nered in politično zmešnjavo. Oglejski patriarh Bartold, zadnji iz rodu Meranskih, je prišel k nam, da bi vsaj na cerkvenih posestih ohranil pravni red in mir.

Tako je v Stični 13. avgusta 1250 izdal listino, s katero potrjuje stiškemu opatu Konradu posestne pravice za vse posesti, ki jih je samostan pridobil kot ustanovna darila, z zamenjavo ali nakupom. V njej lahko preberemo, da je Majnhard iz Mirne dal samostanu dve kmetiji pri Temenici, Herman iz Mirne pa eno. Majnhard in Henrik iz Mirne naj bi stiškemu samostanu podarila tudi poldrugo kmetijo v Sobračah, Henrik pa še pet kmetij pri Dolah. Omenjen je tudi podatek, da je samostan v Sobračah leta 1230 za tri marke kupil polovico kmetije. Listina se je ohranila v popisu stiških listin iz 18. stoletja, ki ga hrani Škofijski arhiv v Ljubljani.

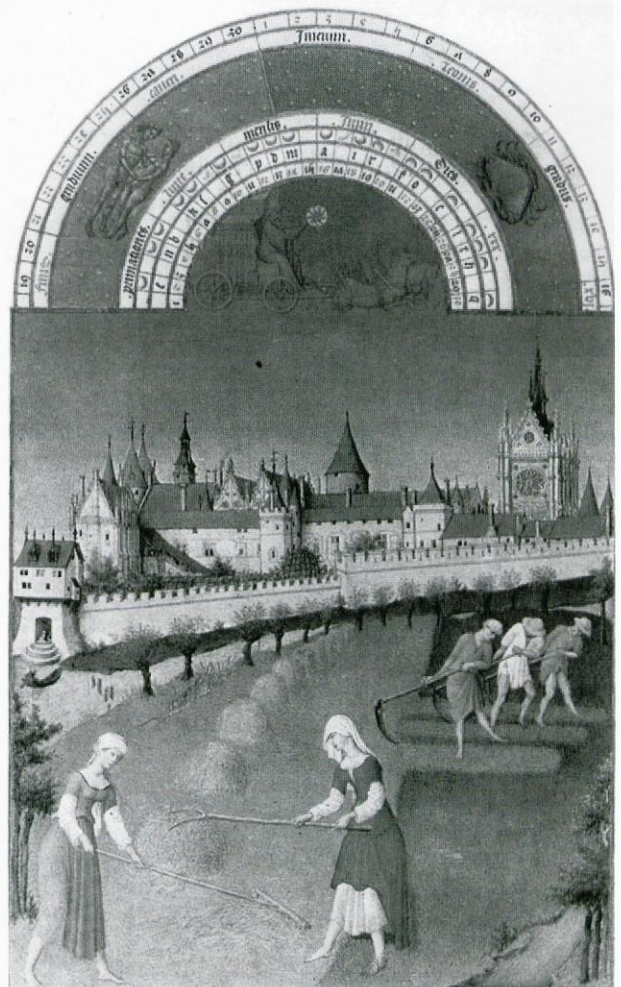
Vsa ta poročila pričajo, da so trije gospodje Mirnski, Majnhard, Herman in kasneje Friderik, tesno sodelovali s takrat najnaprednejšo gospodarsko ustanovo v naši deželi, s Stiškim cistercijskim samostanom. Graščinsko posest na Mirni so držali trdno v svojih rokah.

V tem času se je dokončno ustalil tudi zapis imena Mirna v nemškem jeziku: Nidekh, Naidegkh, Nidekke, Neudeck, Nüdekh. Iz leta 1250 pa imamo še prvo sporočilo, da je grad na Mirni "castrum",¹ kar pomeni pravi grad. To

je zgodovinsko sporočilo, ki dokazuje mogočnost in pomembnost te zgodovinske arhitekture v Mirnski dolini. Očiščene ruševine pa dokazujejo še mnogo več.

¹ *Monumenta historica ducatus Carinthiae, IV, 386.*

(se nadaljuje)

Bratje Limbourg:
delo na kmetih v mesecu juniju; v ozadju Louvre, 2. pol. 15. st.

OBNOVITVENA DELA - UREJANJE OKOLICE

Letos smo z obnovo gradu začeli zelo zgodaj. Priprave so potekale že v marcu in aprilu, maja pa smo se lotili zelo težavne obnove obokov v vzhodnem delu palacija. Dolgo smo razmišljali, kaj bi bilo bolje, ali obnoviti lesene strope, kakršni so bili v gotiki, ali obnoviti oboke, kakršne so zgradili v zgodnjem baroku.

Ugotovili smo, da so z izgradnjo zgodnjebaročnih obokov na gradu prezidali srednjeveške prostore, tako da je bil znameniti šilastoločni, profilirani portal, ki deli oba prostora, prestavljen na sedanje mesto od drugod. Kje je bilo njegovo prvotno mesto, nismo mogli ugotoviti. Tako smo imeli dovolj utemeljen razlog, da smo se odločili za obnovo obokov, ki dajejo občutek baročnih kletnih površin, v zidovih pa ohranjajo znamenja nekdanje srednjeveške gradnje. Pri pozidavi svetlobnih izrezov novih odprtih so bili uporabljeni materiali z znamenji srednjeveških stavbnih elementov. Tako je končno padla tudi odločitev, da zidov ne bomo ometavali, ampak samo očistili in zafugirali, opečnati oboki pa bodo s svojo konstrukcijo dokazovali, da je njihov namen sicer ponazarjati nekdanjo prostornino, vendar so zgrajeni po nekdanjih vzorih v našem času.

Izgradnjo vzhodnega dela obzidja nad arkadami smo morali preložiti na poletne mesece, ker še nismo uspeli dobiti ustreznih odlitkov nekdanjih kamnitih stavbnih delov.

Tako gredo prizadevanja za obnovo gradu na Mirni vendarle v cvet in upamo, da nam bo s pomočjo prijateljev, ki jih je vedno več, uspelo izpeljati predviden program za letošnje leto.

Oblikovati oboke, pa čeprav po vzorih, je tudi danes veliko ustvarjalno delo.
(foto: A. Poklač)

• • •

V tem trenutku je za nas najbolj pereč dostop do grajskih ploščadi. Na vzhodni strani je cesta zelo ovinkasta in razmeroma ozka ter na več krajih podzidana s kamniti bankinami, ki so načete. Za večja vozila je komaj obvladljiva. Pri prevozu gradbenega materiala si pomagamo z manjšimi vozili, z avtobusi, ki so vedno pogostejši, pa na ploščad sploh ni mogoče priti. Lepše speljana cesta z manj ovinki je na zahodni strani ploščadi. To je cesta, po kateri so nekoč vozili opeko, ki so jo za svoje velike potrebe žgali na podnožju severozahodnega pobočja hriba, vendar je bila povsem zanemarjena. Spomladi smo jo toliko popravili, da po njej lahko pripeljemo najtežji gradbeni material z večtonskimi vozili. Vendar je še zdaj komaj uporabna, saj jo neprestano zarašča vejevje dreves in razjeda meteorna voda ob nalivih. Cesto bi bilo treba urediti po sedanjih standardih, saj bi imela vsa dolina od tega izjemne koristi. Grad privablja vedno več turistov, med njimi so tudi najvišji predstavniki naše države. Mlajši si ogledujejo ta naš "povojni čudež", starejši si z obiskom gradu in okolice poživijo vsakdan .

Obnavljanje obokov v vzhodnem delu palacija, 25. 4. 1997 (foto: L. Kerševan)

Da bi cesto obnovili sami, s pičlimi sredstvi, s katerimi razpolagamo, je popolnoma nemogoče. Ruševine same potrebujejo še preveč skrbi, da ne bi naprej razpadale, obnovljeni deli potrebujejo vzdrževanje, še neobnovljeni prostori pa kličejo po čimprejšnji obnovi, da bi v njih lahko pričeli z dejavnostmi. Upravičeno torej pričakujemo, da bodo cesto popravili iz namenskih skladov, saj je v vseh katastrskih knjigah zaznamovana kot državna cesta.

Po popravilu ceste bo mogoče urediti tudi dostop na zahodno ploščad in bolj organizirano izkoristiti grajske površine v turistične namene. Urediti nameravamo prostore za goste, ki bi želeli več dni preživeti v tej idilični zeleni pokrajini, urediti parkirišče in okoliške travnate površine, ki zdaj zahtevajo kar precej denarja za golo vzdrževanje.

ODMEVI

Sanjska dolina in speča lepoticica

Ne pomnim več, kateri poletni dan leta 1979 je bil, in ali se je poletje že prevešalo v jesen, dobro pa še vem, da je bilo neznansko vroče in da se nas je nekaj mladih zanesenjaških radovednežev podalo na Dolenjsko gledat nekakšne grajske ruševine, razvaline, staro grajsko pogorišče. Vsekakor nihče ni vedel, kaj lahko tam pričakuje.

Čakalo pa nas je izjemno doživetje.

Štajerska sproščenost, pomešana z nepremišljeno prostodušnostjo, ki sem jo prinesla izpod severovzhodnih slovenskih hribov in gor, je osupnila ob podobnosti pokrajine. Vendar le na prvi pogled. Dolenjska ima drugačno dušo.

Seveda bi taka mehkobnost krajine lahko bila tudi pri nas, vendar je naš svet bolj prostodušen in odprt. Pri nas so drugačni griči. Tod pa domuje posebna občutljivost, ljudje so dobri in zdijo se kot angeli, tudi če imajo na vesti vse mogoče grehote zemeljske solzne doline.

Moja prostodušnost, za katero le jaz vem, kako dobrotna in dobrohotna je, me zaradi te občutljivosti utegne še veliko stati. Prvič se zares srečujem z dolenjsko dušo in še ne vem, kako visoko šolnino bom plačevala, ko se jo bom učila brati. Na srečo se vseh prihodnjih čeri v tistem jasnem poznopoletnem dnevu ne zavedam tako jasno kot zdaj, ko je tega že toliko let. Danes gledam nazaj in vem, kako široko v moje življenje je bilo odprto okno, ko sem se prvič zazrla v pejsaž Mirnske doline. Kljub naporom, da spremenim svojo naravo ali naravo Dolenjcev, nisem uspela najti ravnotežja med skrajnostma: to posebno, celo potuhnjeno občutljivostjo in neposrednostjo, ki me je tolikokrat stala živcev in me bo še. Uspelo mi jo je le obrusiti in včasih se mi zazdi, da je vsako srečanje z drobcem tega kotička moje domovine ustvarilo novo faseto na površini moje duše.

To se mi zdi pomembno, ko si priklicujem v spomin pogled, ki se nam je odprl ob vstopu v Mirnsko dolino. Presenečenjem ni bilo konca in vsak korak je bil večji šok. Osuplost nad to dolino še danes ni nič manjša, pa naj vanjo prihajam z gabrovske, trebanjske ali štajerske smeri.

Spominjam se prvega vtisa ob dolini, ki se je razpirala pred nami. V meni je plalo navdušenje. Natančno sem čutila, kaj polje v meni, nisem pa vedela, kako usodna za moje življenje bo ta dolina in ti ljudje: ti, ki so bili takrat z mano, pa tudi vsi, ki so ujeti v skrivnost doline in njene prehodnosti še čakali, da jih spoznam ali celo rodim.

Kako je vse to usodno prepleteno in povezano! Neka čudna sila nas je prepletla med seboj in dokler se ne razpletemo, ne bomo vedeli, zakaj smo bili skupaj.

Še danes, po vseh teh letih, me prevzame ganotje, ko sprevidim, da je bilo vse moje dosedanje življenje zajeto v en sam pogled na tedaj še ruševine mirnskega gradu, speče lepoticice. Kako je v pogorišču nekdanje slave spala moja prihodnost. Prevzela me je vsa dolina, od mostu v vasi Mirna pa do romanske kostnice v bližini Mokronoga ali Vesele gore na gornjem robu, še najbolj pa v serpentine skrit izhod iz nje v smeri proti Gabrovki, kjer se pot spusti bogu za hrbet v čisto dobesednem pomenu. Bog namreč domuje na kraju, kjer danes spet stoji grad in kjer smo takrat naleteli le na zasute ruševine grajskega pogorišča. S preprosto beiretto (nimam je več, ostala je v Benetkah) sem posnela nekaj fotografij ne zavedajoč se, da ne bodo le dokument zatečenega stanja, ampak tudi ujet trenutek mojega življenja.

Od tod zavije pot v neko drugo dolino in na hrib, kjer je nekoč nek K&K žandar rodil bodočega graščaka in tistega nadebudnega študenta umetnostne zgodovine, ki je naslikal mogočno podobo triglavske krajine. Ta krajina krasi moje stanovanje. Graščak in nadebudnež sta danes ista oseba, a zame zgodbe tu ni konec. Pripoveduje o dobri vili, graščakovi sorodnici, ki sem jo poznala, še preden se je mozaik začel sestavljati. Stoji ob strani, kadar jo potrebujem, ne le meni, tudi mojim prijateljem. In pripoveduje o mladi trgovki in njenem možu, ki ga je spoznala takrat, ko je kupovala triglavsko krajino. Pripoveduje o njenem vnuku Gabru, ki bo kasneje, še v svoji predšolski dobi, iz ruševin na grajskem pogorišču izkopal in prepoznal del čudovito kovanega poznorenesančnega okovja. Zgodba pripoveduje še o osebah, katerih poti so tekle vzporedno z mojo, pa so kasneje zavile v svojo smer, in o poteh ljudi, za katere je kazalo, da so le zraven, vendar mi zdaj odločilno oblikujejo življenje. Vedno je kje kdo, ki vidi več. V vsej hierarhiji, ki se dviga od mene do boga, je na neki stopnici graščak, za katerega sem srečna, da je moj sopotnik. Vendar je tudi več. Lučenosec je, ne samo meni, vsej Mirnski dolini in mnogim mojim sopotnikom. Nekaterim bolj, drugim manj.

Nihče se ne spominja več, jaz pa vem, kako sem nekdanj zavarovala njegovo pot.

Osrečuje me misel na usodo gradu, ki je spet grad. V vseh dolgih stoletjih je združeval ljudi in jih ločeval. Tudi ko je bil ruševina in pogorišče. Moja zgodba je le droben preblisk v njegovi zgodbi. Kaj vse se je dogajalo na grajskem griču od dne, ko je sila tlačanske roke na njem postavila prvi temeljni kamen? Kakšne usode, življenja in dobe bo še zaznamoval?

Zdaj bi gradu delal krivico vsak, ki bi ga zares imel za spečo lepoticico. Nad dolino se dviguje palača, kjer se srečujejo vsi, ki dobro mislijo. Speča lepoticica je kot feniks vstala iz pepela. Moje fotografije so le dokument o nekdanjem stanju.

Zato šele danes morda slutim, zakaj me je tistega neujemljivega poznopoletnega dne življenje usodno popeljalo tja. Mi pa smo v mladostni razigranosti mislili, da gremo na izlet.

Tanja Viher

ZAČELI SMO Z DEJAVNOSTMI

Poleti 1996 se je zvrstilo nekaj, sicer improviziranih, vendar uspešnih akcij za oživljanje gradu:

- dve slikarski koloniji,
- obisk študentov v okviru programa Mednarodne organizacije študen kmetijstva -IAAS
- in več nastopov pevskih zborov, ki so v slavo in čast naši Speči lepoticici zapeli prenekatero pesmico.

Poleti 1997 se nam ponuja kar nekaj novih programov:

- Na taboru "Pripoved o lepem vedenju" se bomo srečali z osebnostmi, ki gojijo visoko kulturo lepega vedenja in se nevsiljivo pogovarjali z njimi.
- Pod naslovom "Vaje v akvarelu" bomo pripravili tečaj slikanja z vodenimi barvicami, ki omogočajo prijateljem slikanja preverjanje slikarskega talenta v razmeroma ugodnih pogojih: poceni slikarski material, lahek prenos, obilo motivov v grajski okolici ipd.
- V "Lutkarsko delavnico" bomo povabili vse, ki jih zanimajo lutke, oblikovanje gledališkega prostora, figur in uprizoritveni proces. Delavnico bomo popestrili z dvema predstavama: "Nazarenski osliček" v izvedbi Freyer gledališča iz Ljubljane in "Lutke čez cesto" skupine iz Kranja.
- Obeta se nam razstava "Anatolske preproge" iz zbirke Ade Poklač in Dušana Weissa, ki bo stilno uglasena na "prelom stoletja."

Glasbeni spored naših prireditev bodo izpolnili:

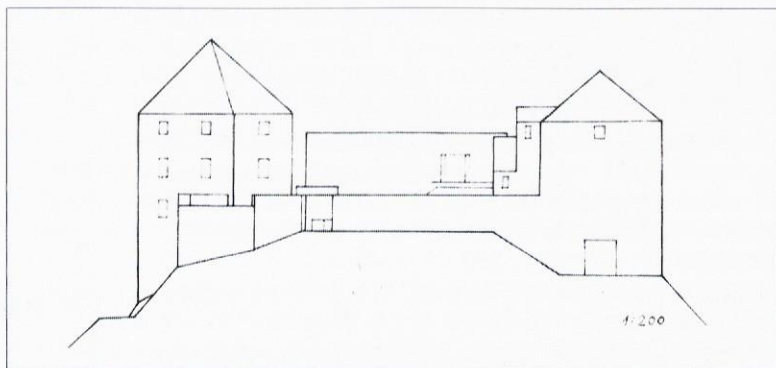
- koncert s flavtami glasbene skupine "Klopka",
- večer šansonov Darje Švajger in Tanje Ribič
- ter večer ljudskega petja "Pod lipo", ki ga bo priredil improvizirani pevski zbor, v katerem bodo lahko sodelovali tudi prisotni poslušalci.

Prebujeni pogledi (foto A. Poklač)

Pripravili bomo tudi občni zbor Društva speča lepoticica, na katerem bomo uskladili Pravila društva z novo zakonodajo. Predlog sprememb je pripravila svetnica na ministrstvu za notranje zadeve v Ljubljani, ga. Andreja Težak.

Organizirali bomo še okroglo mizo na temo: "Grad Mirna v preteklosti, sedaj in v prihodnje".

J. Lenassi:

Prvi zapis možne obnove gradu na Mirni iz zahodne strani leta 1962

PRILOGA

Sv. Ema - Korotanski biser

Vsa poročila o življenju in delu obeh, Kneza Viljema in njegove žene Eme, so si enotna, ko popisujejo srečne dneve njunege mladege zakona. Bila sta zgleden zakonski par, bogata in milosrčna. On je nadzoroval gospodarjenje po številnih gradovih, njej pa je bilo v veselje obiskovati podložnike po mestih in vaseh, skrbeti zanje, postavljati gostišča za popotnike in bolnišnice za bolne.

Tudi legende Emo opisujejo v najlepši luči, denimo tista, kako je romala k Materi božji v Podgorje, v Rožu na Koroškem, da bi se ji zahvalila za milost nosečnosti. Od same utrujenosti ni mogla do kapelice, ki je stala visoko v gorah, toda v spanju so angeli prinesli kapelo pred njo. Satan je hotel kapelo s pobožno romarico vred uničiti. Zato je nanjo valil težke skale. Mati božja pa je vzela z oltarja križ in ga obrnila proti njemu. Satan ni mogel gledati vanj, zato je škilil in njegove skale niso morale zadeti cerkvice.

Josef Ferdinand Fromiller: Poroka kneginje Eme z Viljemom

Ema je rodila dva sinova: prvemu je dala ime po očetu Viljem, drugemu pa po očetu stare matere Tute, Hartvik. Oba sta rasla pod budnim očesom očeta in matere, ki sta ju vzgajala v modrosti in vednosti ter odličnem obvladovanju viteških spretnosti. Tako legenda.

(se nadaljuje)

Mati
ELIZABETA KREMŽAR

Sv. HEMA korotanski biser

Poroka

Selče, ponositi dvorec
slavnih grofov selško-breških,
gledal si v davnini mnogo
srečnih lic in src človeških.

Slavne goste si sprejemal,
praznikom odpiral vrata;
videl si, da klub vsem križem
zemlja sonca je bogata.

Toda take sončne luči
nikdar ni bilo nad tabo
kot sedaj, ko knežje svate
zbranih vrst imaš med sabo.

Mlaj ob mlaju, šopki, venci,
v oknih nageljni goreči;
v vrtni gredi temna roža
dviga kelih v tihi sreči.

Violin, kitar srebrnih
spevi sladki, milozvočni
ljub pozdrav so za presrečni,
nadebudni par poročni:

Ema, plemkinja slovenska,
potopljena v sreče žarke;
Viljem, blag slovenski plemič,
mejni grof Savinjske marke.

Pred Gospodovim oltarjem
prstane sta zamenjala...
Dvoje src skrbljiva Cerkev
nerazdružno je zvezala.

Dve najslavnejši rodbini
sta s posestvi se strnili.
Naj obeh bogastvo služi
Cerkvi, domovini mili!

Grad svatuje, grad prepeva:
"Slava kneginji pilštanjski!
Slava Viljemu po zemlji
štajerski, koroški, kranjski!"

"Slava, slava! vzklika ljudstvo.
"Bodi v blagor nam ta zveza!
čuvajte, nebesa sveta,
blago kneginjo in kneza!"

Grad svatuje, grad prepeva...
V svoji družbi je nevesta...
kruh deli sirotam lačnim
Ema, tolažnica zvesta...

← Marijin kip - Maria lactans naj bi bil v osnovi še iz časov Kneginje Eme, katerega je nosila s seboj na svojih potovanjih. Pred njim so se lahko slovenski podložniki za neznatno vsoto odkupili. Leta 1784 je bil temeljito predelan, tako da je izgubil vse značilnosti Eminih časov.

Sveta Ema in legenda o pravičnem plačilu, iz glavnega oltarja v ž. c. v Edelschtattu, sreda 17. stol. →

Skrbna gospodinja

Sreča rase v vrtu vere,
v čudoviti senci križa,
rase tam, kjer zaupljivo
Stvarniku se duša bliža.

Bog je prvi, drugo čaka,
častno mesto božji službi!
naukov teh dvojica knežja
se drži doma in v družbi.

Knez in kneginja sta prva,
ko se v cerkvi zvon oglašā:
pridiga ob praznjih dnevih,
vsako jutro sveta maša.

V evharističnem življenju
kneginja moči zajema;
v milem soju večne luči:
tu zori svetnica Ema.

Vso ljubezen od oltarja
nosi tiho s srcem polnim
kot najblažja tolažnica
v kočē zapuščenim, bolnim.

Viljem je pravi angel,
z zgledi dušo mu bogati;
je zatiranih zavetje,
vsej deželi blaga mati.

Ema, skrbna gospodinja,
dvoru vogle tri podpira;
skritim solzam, vsem potrebam
roko in srce odpira.

Zgodaj vstaja. V vsakem delu
je izkušena vodnica;
na večer v družinski sobi
je s predicami predica.

Z njenim delo za trpeče
polnita se hram in skrinja;
blagoslov v potokih lije,
kjer je Ema gospodinja.

Romarica

V Karavankah na strmini,
tam kjer vetru kleč kljubuje,
Mati žalostna Podgorska
v skromni cerkvi kraljuje.

Mati, žalostnih zavetje,
tam poslušā srčne želje;
jokajočim briše solze,
s srečnimi deli veselje.

Roma k Materi v Podgorje
Ema, kneginja vesela;
roma bosa, v modrem plašču,
krije jo tančica bela.

Prva naj izve Marija
blaženost skrivnosti svete;
materinsko blagoslovi
njo in njeno ljubo dete.

Roma, roma mlada mati
v rosno jutro, v dan veseli;
v polju pojejo škrjančki,
kot že davno niso peli.

Pot je dolga, mučno, vroča...
Romarica omaguje.
Kamen reže, trnje zbada,
bolečina v udih kljuje.

Preko Drave! Čez pečino
cerkvice smehlja se bela;
kneginja korak pospeši,
do Marije bi se vzpela.

Hoče dalje, pa ne more...
Droben križec v roke vzame;
tik pod goro v mah poklekne,
spanec ji duha objame.

Sanja... Angeli nebeški
cerkvico neso v dolino.
Nepoznana rajska sreča
razžari srca globino.

Prebudi se... Žive sanje
čudovita so resnica:
tik pred njo podgorska cerkev,
v njej je blažena Devica.

Pred njo pade na kolena,
posveti ji dete svoje:
"Mati, ti si ga sprosila,
naj bo tvoje, naj bo tvoje!"

V tem pa satan z divjo jezo
proti cerkvi luča skale...
Vse bi zdrobil - a Marije
pekla sile so se zbale.

Križ Marija mu pokaže...
Satan v drugo smer zavije;
tja lete njegove skale...
Božja roka cerkev krije.

Z blaženo tolažbo v duši
vrača Ema se med svoje;
po samotnih gorskih stezah
slavospev Marijin poje.

Srce relikvija Pernar-Sturmayer.

*(Lektorsko delo ode
opravlja Jože Faganel)*

Sv. Ema - Korotanski biser

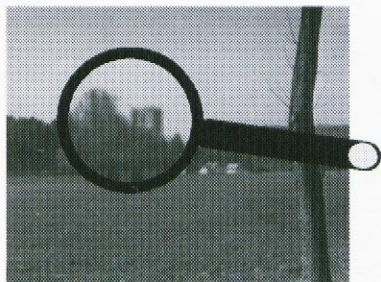
Dunajski častilci Kneginje Eme iz ž. c. Marije Pomočnice so naročili relikvirij za njene osebne predmete iz zlata, srebra in drugih kamnov leta 1956 pri znani oblikovalski firmi Pernar-Sturmayer, ker prstan in obesek prej nista bila dovolj dostojno hranjena.

Podnožje relikvirija Pernar-Sturmayer.

OCENE

V letu 1996 je izšel turistični vodnik z naslovom Slovenija. Vodja projekta, urednik in prirejevalec besedil je bil po kataložnem zapisu CIP Marjan Krušič. No, priprava turističnega vodnika za Slovenijo res ni preprosta zadeva, vendar je dovolj ambiciozna, da si ne sme dovoliti spodrseljavev.

Naš namen ni ocenjevati celotni prispevek za Mirnsko dolino, opozorimo pa naj na nekatere očitne pomanjkljivosti. Vprašljivo je npr., da v dolenski smeri "D", Ljubljana - Novo mesto - Obrežje avtor ne upošteva odcepa v Mirnsko dolino, ki ima specifičen topografski položaj. Pa to bi se dalo z ozirom na zajeten projekt še opravičiti. Da pa ne najdemo niti imena Mirnske doline in Mirne v abecednem kazalu, ni več odpustljivo.

Verjamemo, da besedil v turističnem vodniku res ni mogoče dnevno preverjati in dopolnjevati, je pa prav gotovo nedopustno, da v delu z letnico 1996 naletimo na takšen zapis o mirnskem gradu: "Obnavljanje stagnira" (str. 335). Fotografija gradu je bila posneta leta 1993, ko so bila obnovitvena dela v največjem razmahu in se je jugovzhodni stolp dvignil iz temeljev do polovice svoje nekdanje višine, v letu 1994 že do strehe, v letu 1995, zgodaj spomladi, pa je bil stolp v celoti pokrit. V tem času je bila iz temeljev pozidana tudi vzhodna stena obzidja, ki povezuje oba stolpa - z obnovo spodnjih arkad z dvoriščne strani. Vse to so znamenja, ki dokazujejo vse prej kot "stagnacijo obnavljanja". Pri vsem tem smo ves čas obnavljali in vzdrževali tudi okolico zunaj obzidja, znotraj pa razpeljali elektriko, vodo in telefon po prostorih.

• • •

V letu 1997 je izšel leksikon slovenske grajske zapuščine Ivana Jakiča z naslovom *Vsi slovenski gradovi* pri Državni založbi Slovenije (glavni urednik Andrej Gogala). Njegovo splošno oceno bodo pisali drugi, na nas pa je, da ovrednotimo zapis o gradu Mirna na str. 211 pod legendo "Mirna grad, Dolenjska, Trebnje, Mirna (Gorenjska gora) (M/21), 12. stoletje". Zapis je opremljen s podobo gradu na stari razglednici iz leta 1910 in na strani 212 še s polstransko, barvno fotografijo, ki ima podnapis: "*Mirnski grad dobiva svojo nekdanjo podobo (1995).*"

Že ta opis dokazuje, da je avtor leksikona, Ivan Jakič, posvetil našemu gradu vso pozornost in ga z obširnimi opisom zgodovinskega razvoja zgledno predstavil javnosti. Končno lahko zapišemo, da se tudi grad na Mirni vrašča med vredne objekte kulturne dediščine v Sloveniji, s korigiranim zapisom vsega, kar smo doslej ugotovili o njegovi zgodovini. Logično je, da bodo nekateri popravki in dopolnila potrebni, vendar je g. Jakič o njem zapisal vse, kar v sedanjem trenutku o njem lahko povemo. Avtorju lahko izrečemo javno zahvalo za njegovo prizadevanje, da bi med tolikim gradivom uveljavil dostojno tudi našo graščino, kar se doslej v podobnih izdajah še ni zgodilo.

• • •

Tik pred izidom naše revije pa nas je obiskal Ugankarjev Domenek. Nemalo smo bili presenečeni, da nas je kar nekajkrat vključil v svoje duhovite kombinacije; najprej na strani 4, št. 2 Prebranka v stavku in št. 3 Premetanka v stavku ter na strani 15 z nagradno križanko Marni Marin: "(Ne)mirna Mirna". Mi smo lahko samo veseli take pozornosti, vse ostalo: kdo je tako pozoren, kaj skrivajo naslovi in kakšne so nagrade za rešitve pa morate poiskati v reviji Ugankarjev Domenek, letnik VII, št. 110, 23. junij 1997, saj so to vendar uganke.

NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA

Razstava del Josepha Mallorda Williama Turnerja (1775 - 1851)

Razstava angleškega slikarja Turnerja, katerega slike zelo redko zapuste svoje galerije, je bila do 1. junija 1997 na ogled v novem razstavnem prostoru Kunstforum na Dunaju. Na retrospektivni razstavi je bilo 42 oljnih slik in 73 akvarelov, ki so drugače na ogled v stalnih zbirkah National Gallerie in Tate Gallery v Londonu ter v Washingtonu. Večina akvarelov pa je tudi tam zaradi občutljivosti shranjena v depojih in jih ni mogoče videti.

Razstava je predstavila njegovo snovanje od začetnih, še zelo konvencionalnih del s pokrajinsko tematiko do zrelih del, s katerimi postane tako rekoč znanilec moderne umetnosti.

Turner je začel svojo slikarsko pot kot akvarelist. Uporabljal je prosojne barve na belem papirju, kar lahko razloži njegovo zanimanje za obarvano svetlobo. Kot tipičen predstavnik romantike je izbral za svoje študije motive hribovitih pokrajin ali zgodovinskih dogodkov. Mnoge njegove slike so bile vezane tudi na književna dela: *Uničenje Sodome*, *Snežni metež*, *Hanibalov prehod preko Alp*. Ko je Turner razstavljal te slike, je v katalog dodal opise iz del modernih ali antičnih pisateljev ali pa si je izmislil nekaj stihov rekoč, da so iz njegove še neobjavljene pesmi "Izneverjeno upanje". Slike prikazujejo plemenita človekova dejanja ali pa drobne človeške figurice, izgubljene v silni moči podivjane narave, popolni poraz vseh stremiljenj - "izneverjene nade" - izgubljenega, prevaranega upanja.

Turner je kot topografski slikar prepotoval celotno Anglijo in Škotsko, kasneje, po koncu Napoleonovih vojn, pa je veliko potoval tudi drugod po Evropi. Njegove slike so bile pred odkritjem fotografije zelo cenjene in so prinesle slikarju precejšnje premoženje. Uspeh so imela tudi njegova dela z zgodovinsko tematiko, ki jih je Turner slikal kot član Royal Academy. V nekaterih slikah je združeval pokrajinsko tematiko z zgodovinskimi prizori podobno, kot je to delal Rafael. Takšna je npr. Turnerjeva slika *Potop*, 1805. Na razstavi so bile tudi slavne Turnerjeve slike Benetk, ki jih je večkrat obiskal: Doževa palača, Dogana, Piazzetta in Sv. Marko.

Po letu 1830 je Turnerja vse bolj privlačil študij svetlobe. Slikal je naravne nesreče, nevihte, požare, kar je najlepše vidno v slikah *Parnik v snežnem viharju*, 1842, ter *Pokop na morju*, 1842. V zadnjih delih pa ga je zanimala le še svetloba brez kontrastov.

Pri opuščanju konvencionalnih elementov je Turner razvil tisto specifično noto, ki je močno vplivala na moderno umetnost. Slika *Zaton sonca nad jezerom*, 1840, je skoraj identična z Monetovo Impresijo. Morda so zato kustosi razstavnega prostora avstrijske banke Kunstforum za razstavo posebej obarvali stene galerije v dve tipični Turnerjevi barvi: toplo oranžno in vodno zelenomodro.

Zgodnje slike so za nas precej "ne-turnerjevske". Romantične so v pravem pomenu besede: pokrajina v luninem svitu, mirna vodna gladina, nekaj oseb, čez vse to pa razlita hladna mesečeva svetloba. Kasnejša slika *Sončni zahod nad jezerom*, 1840 je povsem drugačna - tu se svetloba preliva od sončno rumene do pomarančno oranžne! Vse se vrtinči v gibanju in barvi. Užitek za sladokusce! S temi slikami Turner že napoveduje slikarske inovacije v drugi polovici 19. stoletja, ko postane umetnikovo videnje narave pomembnejše kot pa zgodovinski, mitološki in verski prizori.

Ladja s sužnji, 1839, je ena od njegovih najbolj spektakularnih vizij. Kaže, kako je slikar spreminjal književne motive v "obarvano paro", Slika je imela sprva naslov "Trgovci s sužnji mečejo v morje mrtve - tajfun se bliža" in prikazuje dogodek, o katerem je slikar bral v pesmi Jamesa Thomsona, "Letni časi". Pesem opisuje, kako morski psi sledijo ladji, ki prevaža sužnje med tajfunom in kako te pse privlači duh gnusne bolezni in smrti. Naslov slike povezuje postopek trgovcev s sužnji in tajfun - toda v kakšni zvezi? Ali zaradi nevihte mečejo v morje obolele, da bi razbremenili ladjo? Ali pa je tajfun posledica kapitanove grobosti in grabežljivosti? Od vseh morskih neviht, ki jih je naslikal Turner, je ta najbolj apokaliptična. Katastrofa grozi, da bo pogoltnila vse. Ruskin, lastnik slike *Ladja s sužnji*, je upodobitvi pripisal "resničnost, lepoto in intelektualnost", vse to, kar Turnerja dviga nad ostale pokrajinske slikarje.

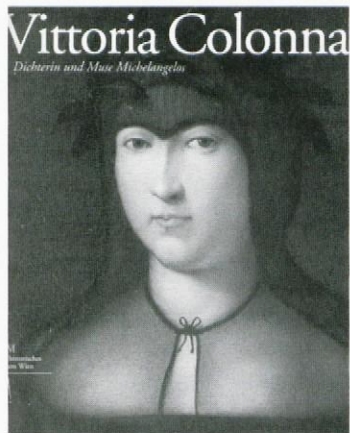

Matej Poljanšek

"Stali smo v vrsti za vstopnice" (foto D. Weiss)

MUZEJSKE NOVOSTI IZ VELIKEGA SVETA

Dunaj Kunsthistorisches Museum

Dunajski umetnostnozgodovinski muzej, Kunsthistorisches Museum, je bil sezidan med leti 1872 in 1881 kot velikopotezni projekt za "Neue Hofburg" po načrtih Semperja in Hasenauerja.

Je eden najlepših umetnostnih spomenikov na Dunaju sploh. Vendar to ni naša današnja tema. O njej bomo pisali kdaj drugič, saj je vredna vse pozornosti. Tokrat pa bi radi opozorili na dejavnosti, s katerimi muzej v zadnjem času skuša privabiti več obiskovalcev. Ne le, da so na enem najlepših stopnišč iz obdobja historičnih slogov uredili okrepčevalnico, občasno prirejajo tudi zelo zanimive razstave z znamenitimi, a pozabljenimi temami. Pred leti so pripravili odmevno razstavo o Isabelli d' Este, ki je svoj čas na dvoru v Mantovi navduševala

sodobnike, med njimi dva najznamenitejša slikarja svojega časa: Leonarda da Vincija in Tiziana, ki sta jo tudi portretirala. Letos pa so se odločili za razstavo o Vittorii Colonna s podnaslovom: Dichterin und Muse Michelangelos, kar v prevodu pomeni, da je bila ta dama visokega rodu v renesansi "Pesnica in muza Michelangela". Nekateri člani Društva Speča lepota so si želeli razstavo ogledati, zato smo v aprilu organizirali dvodnevno ekskurzijo na Dunaj, kjer smo obiskali še razstavo del slikarja Williama Turnerja.

Razstava o Vittorii Colonna je prikazala njene življenske okoliščine v drugačni luči, kot smo vajeni sicer. Vittoria Colonna se je rodila leta 1492 v eni najuglednejših rodbin v Italiji, tistih, v katerih se je najbolje utelesil sijajni duh renesanse. Poročena je bila s Ferrantom Fr. d'Avalos, markizom Pescara. Živela je v Neaplju in Rimu. Družila se je z vsemi velikimi italijanskimi pisatelji svojega časa: Sadoletom, Bembom, Ariostom, Jouvejem. Castiglione ji je zaupal celo rokopis Cortigiana. Po letu 1530 se je je polastil strah pred verskimi reformami, zaradi katerega je vsa izmučena 15. februarja 1547 tudi umrla. Bila je edina ženska, ki ji Michelangelo ni odrekal družbe, posvetil pa ji je tudi nekaj občudujočih verzov svojega soneta:

*"O blagi duh ljubezni - polne žene,
ki dvigaš mi obupano srce
ti, ki med vsemi, ki tega žele,
častiš z darovi svojimi le mene."*

Prijatelj Vittorie Colonne, Filonico Alcarناسeo, jo opisuje takole: "Ko se je omožila z markizom Pescara, si je prizadevala razviti darove svojega duha. Ker namreč ni bila preveč lepa, se je ukvarjala s književnostjo, da bi si zagotovila nesmrtno lepoto, ki ne mine tako hitro kot telesna."¹

¹ Prevodi so povzeti po knjigi Romain Rolland: Michelangelovo življenje, Maribor 1954.

Različna mnenja, enake vrednote (foto: D. Weiss)

Razstava je bila res doživetje posebne vrste. Videti je bilo mogoče vse, kar se je ohranilo o življenju in delu te pesnice in mecenke. Ena od udeleženk z velikim okusom je očarana komentirala razstavo takole: "Ko bi videla samo originalno pismo Michelangela Vittorii Colonna, bi bila moja pot na Dunaj opravičena." Res je, takšne dokumente si običajni turisti lahko le redko ogledajo.

Milo Vogel

"Skrbnik" Speče lepote ob spremljanju voščil in lepih želja od udeležencev ekskurzije na Dunaj. (Karikature: Nikolaj Vogel)

JUBILEJI

SLAVOSPEV JANEZU LENASSIJU

ob njegovi sedemdesetletnici

Mogoče se bo komu zdelo, da je beseda "slavospev" ob sedemdesetletnici Janeza Lenassija le pregnana, pa ni tako, saj je Janez Lenassi velik prijatelj Mirnske doline. Prebivalcem tega kraja je znan po spomeniku padlim borcem NOV, ki stoji med velikanoma naše kulturne dediščine: zvonikom ž.c. Janeza Krstnika na Mirni in zvonikoma p.c. sv. Frančiška na Veseli gori. Lenassijev obelisk s tremi slopi, v katere so vgravirane insignije hrabrosti, ki nosijo veliko perforirano železno kroglo, se tako po položaju kakor po umetniški izvedbi uspešno vključuje v tradicijo.

Od tedaj si je Janez Lenassi pridobil že veliko domače in tuje slave. Z Jakobom Savinškom je bil pobudnik kiparskih simpozijev Forma Viva v Sloveniji, v tujini je sodeloval na simpoziju v nam bližnjem St. Margarethnu v Avstriji, v Izraelu, ZDA, Grčiji in na Japonskem. Naredil je tudi kar nekaj pomembnih spomenikov: Edvarda Rusjana v Novi Gorici, spomenik padlim borcem v NOV v Ilirski Bistrici, na Žalah v Ljubljani (Kamen življenja), na brionskem otoku Vanga, vodnjake v Portorožu (Spomenik pomorščakom), in še bi lahko naštevali. Za delo v gledališču je prejel nagrado Sterijinega pozorja za scenografijo.

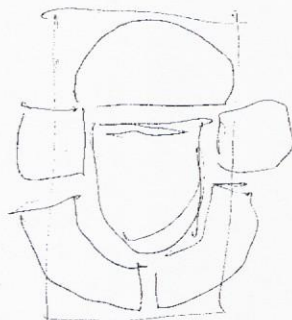
Toda, kar je za nas ta trenutek važnejše kot njegove kiparske umetnine, ki se same potrjujejo, je njegova ljubezen do naše Speče lepote, katere prebujanje spremlja s svojimi obiski in nasveti ves čas, odkar sva se v tistih zgodnjih pomladanskih dneh leta 1962 prvič pogovarjala o sanjah za obnovo gradu na Mirni; v te sanje je brezpogojno zaupal in verjel. To zaupanje je izkazal z izdelavo prvih aproksimativnih skic grajskih ruševin z vseh štirih strani neba. Z njimi je tudi nakazal, kaj bi se dalo iz ostankov sploh še narediti. Lenassijevi osnutki so bili osnova vsem kasnejšim načrtovalcem, arh. Borutu Šajnu iz Novega mesta pa so bili podlaga za izdelavo tehnično popolnejših konceptov vseh površin. Oba sta delo opravila iz ljubeznivosti, po pet let dolgi proceduri pa so sledila vsa potrebna dovoljenja za začetek del na ruševinah.

In danes? Janez še vedno prihaja z ljubeznijo in spoštovanjem. Opazuje opravljena dela in preden oddide, nas vedno obogati z novimi idejami in načrti. S skicami v nekaj potezah zariše idejo o obeležju kneginje Eme iz davnine na zahodnem pročelju grajskega obzidja, išče rešitve za ureditev zahodne in vzhodne ploščadi, sanja o najmodernejšem načinu revitalizacije nekdanje grajske kapele na vzhodni strani obzidja; v zdaj že dokaj zaščitenem zgodovinskem delu palacija svetuje, kako ohraniti, kar se le da. Na zadnjem obisku letos spomladi je znova prilil goriva k ognju za nadaljnje delo: "Lepo je in treba je nadaljevati, vztrajati in ohraniti vse, kar se le da, tudi odpadajoči gotski omet. Glej, že pedeset let se je namakal, pa še vedno vztraja na steni, pomagaj mu, da bo obstal."

Tako prijatelj Janez!

Poslušam ga, njegove besede režejo globoke brazde v moje skrbi; vedno znova razmišljam, kaj mi je hotel pravzaprav povedati, skušam dojeti globino njegovega gledanja in odločanja, saj vidi več, kot mi, povprečni zemljani. Speča lepota ga bo za vselej ohranila v spominu. Rad bi le, da bi še dolgo hodil k njej na obiske in ji pomagal k prebujanju. Speča lepota mu pravi: "Denar - že, že, toda ljubezen je več." Naj bi ostala še naprej tako prijateljska in srečna kot do sedaj.

M. Marin

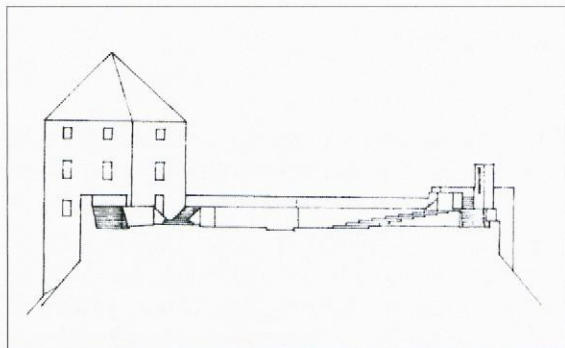

Janez Lenassi:

prvi zapis ideje o obeležju kneginje Eme na zahodni strani obzidja na Mirni

PODLISTEK

J. Lenassi:

Prvi zapis možne obnove gradu na Mirni, vzhodni del dvorišča, leta 1962.

R. Repše: "Pod palmo na otoku sreče"

podlistek

Anica Zidar: **Lesenjača sredi gozda**

Tistega davnega davnega leta je prišla pomlad zelo zgodaj. Polja so se kopala v mladem blešččem soncu, iz brazd se je kadilo. Tudi hosta je oživila. Veter je razigrano smuknil v goščo na Migolski gori. V skritem kotičku gošče je prislunjena k trem brezam samevala hiša, lesenjača, pokrita z rženo slamo; slame se skoraj ni videlo, saj se je po strehi razraščal netresk; toliko ga je bilo, da je visel s strehe kot razmrščena brada; skoraj je zakril okenca; na njih je v lončkih poganjala šentjanževka, priljubljena zdravilna roža, o njej je šel glas, da pozdravi vse bolezni. V tisti davni megleni sivini so ji pripisovali čarovne moči; ljudi naj bi varovala pred uroki in čari.

Na okenca lesenjače je priletela bela, prebela golobica; potrkala je s kljunčkom; vratca so se odprla; na prag je stopil možiček v zeleni obleki, z rdečo kapico na glavi; po prikupnem obrazu je imel nekaj gub, izpod pokrivala so mu silili beli lasje, brada je bila dolga in sivkasta, oči pa žive, radovedne in tople. V život je bil kar zajeten. To je bil škrat Lapuhek, zeliščar, ki je pomagal ljudem zdraviti in odganjati bolezni. V ustih je imel dolgo pipo, iz nje se je na vso moč kadilo.

Golobica ga je pozdravila z veselim prhutanjem, začudila pa se je njegovi pipi.

"O, dobro jutro! Vidim, da se čudiš moji pipi. Zapalil sem posušene brinove jagode. Pa tudi v peči kurim brinov les, nepretrogoma gori. Njegov dim odganja kače in vse hudo. Čudni časi gredo v deželo. Čudni. Kuhan zwarek, močnejši bo, kot so kapljice vile Škorpionke. Saj veš, v Gorenjski gori ima svojo votlino. Kapljice ima, črne kapljice. Z njimi lahko vse spremeni v kamen. Nikoli ni bila dobra, v zadnjem času pa je kar obsedena od hudobije. Pogubiti hoče prelepo grajsko hčerko Ljudmilo in si prilastiti njeno krono z osemindesetimi dragulji. S svojimi starimi očmi vidim tudi v prihodnost. Tema je. Čudni časi se bližajo. Čudni. Nisem jih vesel. Svet se naj vrta tako kot se je. Spremembe mi smrdijo. Spet preveč klepetaš." Nagrbančil je čelo in utihnil. Golobica mu je zapela in prikimavala.

Škrat Lapuh je stopil že v hiško; pogledal je v peč, kjer je gorel modrikast plamen in ovijal čudno posodo, iz nje je močno dišalo, zadovoljno je nekaj zamrmral in zaprl peč. Pogledal je po hiški, vse je bilo čisto in čedno; v kotu postelja in miza ob njej, povesod pa poličke, na njih pa vse polno stekleničk. Urno je stopil iz lesenjače, dobro je zarigljal vratca; beli, prebeli golobici pa je naročil: Le varuj domek! Vila Škorpionka bo vohljala tod okoli."

Poskakoval je po cesti, prepleteni s koreninami, se umil v potočku Vejeršča, potlej pa jo je mahnil še naprej do studenčka, do Polterja, tako so ga imenovali. Sklonil se je, z lesenim korcem zajel vodico in pil; pil je z dolgimi požirki, da se mu je pocejalo po bradi. Spregovoril je:

"O, ti vodica! Res si čudotvorna. Dvigneš se iz globin. Prava živa vodica. Moč daješ."

Kukavica je zapela v bukovju. Odgovoril ji je z globokim glasom:

*Sem škrateľ Lapuhek,
živim tristo let,
v nogah sem še uren,
za delo sem vnet."*

ANKETNI UTRINKI

SPEČA LEPOTICA
VEDNO BOLJ ODMEVA V JAVNOSTI

Vedno več je zanimanja, kaj se godi z našo Spečo lepoticco. Prihajajo obiskovalci od vsepovsod, posamezniki in v skupinah, ter sprašujejo, kako tečejo dela na gradu, kdo financira obnovo, kaj se bo godilo na gradu v bodoče, kako je z lastnino ipd.

V zadnjih mesecih je bil gotovo najpomembnejši obisk g. Jožefa Školjča, ministra za kulturo, s svetovalci g. Silvestrom Gabrščkom, g. Stanislavom Mrvičem in drugimi sodelavci, ki so prišli 8. maja letos. Zanimali so se za tekočo problematiko obnavljanja gradu, predvsem pa so želeli ugotoviti dejanske rezultate dosedanjega dela in izvedeti za naše načrte vnaprej. Pohvalno so se izrekli o dosedanjem delu, predstavili svoje poglede na lastninsko pravico obnovljenega in nakazali možnosti bodoče družbene podpore.

V petek, 9. maja, so se na gradu ustavili študenti Akademije za gledališče, radio, film in TV, ki so v Novem mestu pred tem obiskali Pio in Pina Mlakarja. Naši Speči lepoticci so obljubili pomoč pri obnavljanju v obliki prostovoljnega dela.

Nad vse zanimiv je bil obisk "Domenkovih ugankarjev" iz Ljubljane, ki ga je vodil g. Pavle Gregorc pod pokroviteljstvom TOMCOMMERCA iz Mirne, ki ga je zastopal g. Bruno Gričar. Preživeli so lep dan "V objemu Temenice in Mirne", o katerem so nadrobno poročali še v radijski oddaji Gamma MM v torek, 20. maja 1997.

V soboto 24. maja so nas obiskali Slovenski katoliški izobraženci ter nas počastili s pravim koncertom narodnih pesmi.

V prvi polovici junija nas je obiskal tudi minister za okolje in prostor g. dr. Pavel Gantar, ko se je mudil v občini Trebnje zaradi problematike urejanja okolja, posebej urejanja bazena in okolice pod mirskim gradom. Spremljali so ga ugledni možje naše občine: poslanec v skupščini g. Ciril Pungtrnik, župan g. Alojzij Metelko, predsednik krajevne skupnosti Mirna g. Pavel Jarc in vodja oddelka za urejanje prostora in okolja g. Štefan Velečič. Izrazili so zadovoljstvo nad našim delom pri obnovi gradu.

Veseli smo bili tudi domačih obiskovalcev. Med njimi so bili mladi pevci, študentje, ki jih je pripeljala domačinka, gdč. Koščak pod imenom: "MLADOST PESEM PRIJATELJSTVA." Tudi oni so zapeli več lepih pesmi, tako da nam je bilo kar žal, ker jih niso mogli slišati še drugi. Obljubili so, da bodo še prišli in zapeli vsem, ki jih bodo hoteli poslušati.

Spodbudni so tudi najmlajši obiskovalci iz mirnske osnovne šole, ki so nas obiskali pod vodstvom Mihaele Silvester in Rozike Krhin. Ogleдали so si graščino in si približali kulturno dediščino, ki jih obdaja.

V torek, 10. junija pa so nas obiskali še Prijatelji Kolezije iz Ljubljane. Med njimi so bili tudi nekateri domačini iz Mirne, ki so redni člani našega društva, redki, ki so obiskali tudi Lenassijev spomenik padlim v NOV na Rojah in obeležje ustanovitve Gubčeve brigade na Trebelnem.

Vsak obiskovalec gradu je nov kamenček v mozaiku naših prizadevanj, da bi Speča lepotica zopet zaživela v vsem nekdanjem sijaju. Ko se bo to zgodilo, bodo njene lepote koristile Mirski dolini, Sloveniji in Evropi.

»PRESS«

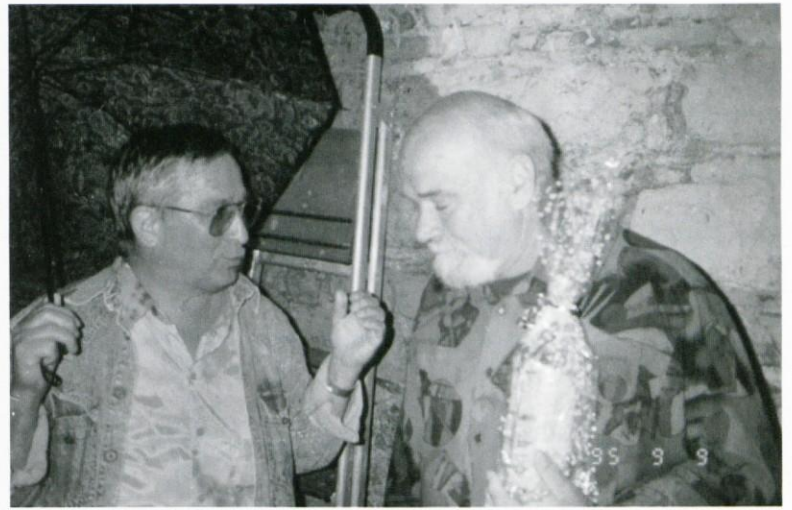
– E. Bergant v reviji LJUBLJANA, 2. julija 1997, str. 28: "Ljubljanka Brigita Bukovec, zdaj olimpijska prvakinja iz Atlante, je dosegla enako uvrstitev leta 1989 v Varaždinu." Mama te "ljubljančanke" je seveda Kocijanova Boža iz Brezovice pri Mirni, zato ne bo narobe, če smo tudi mi med njenimi občudovalci.

• • •

– Svetovno znani maratonski plavalec Strel Martin iz Mokronoga opravlja večino svojih treningov v bazenu pod mirskim gradom ponavadi že v zelo zgodnjih jutranjih urah. Svojo napoved, da bo preplaval Rokavski preliv, je uresničil pred dnevi, točneje 28. 7. 1997. Iskrene čestitke.

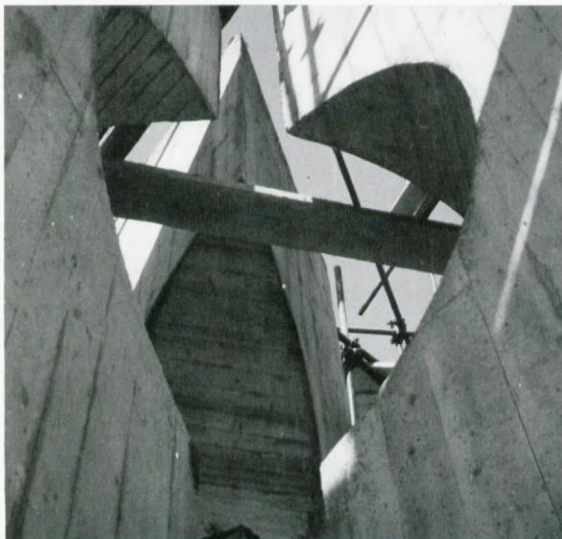

Spomladi 1962 sta se Janez Lenassi in Marko Marin v podnožju kašče pogovarjala o možnostih obnove ruševin gradu na Mimi.
(Iz arhiva J. Lenassi)

Janez Lenassi in Marko Marin sta se 9. septembra 1995 na srečanju članov društva Speča lepotica srečala nekoliko drugače
(foto: L. Kerševan)

Revija
Speča lepotica
izdaja DRUŠTVO SPEČA LEPOTICA
odgovorni urednik: dr. Marko Marin
redakcija: Barbara PUŠIČ
oblikovanje: Ada POKLAČ in Dušan WEISS
tisk: PROGRAF
Ljubljana, avgust 1997

Gradnja spomenika padlim v NOB na mimskih Rohah.
(Iz arhiva J. Lenassi)

Spomenik padlim v NOB na mimskih Rohah.
(Foto: J. Popov)

728
SPEČA 1997

KNJIŽNICA H. JARČA
Posebne zbirke

200819957, 1

COBISS c

